

Från jord till bord

Information om
växtodling för
grundskolor

Innehåll

Världens nordligaste åkrar
finns i Finland 2

Odling av spannmål 4

Skörd av spannmål 6

Annat gott från åkern 7

Olje- och fiberväxter 10

Vall 11

Jordförbättring och
näringsämnen 12

Bearbetning och
sådd 13

Hittar Du din plats i
från jord till bord
- kedjan? 14

Värl finns i

Hur väl växtodlingen lyckas är framförallt beroende av väderförhållandena och jordmånens kvalitet. Växterna behöver tillräckligt med värme, ljus och fukt för att de skall kunna producera en god skörd under **växtperioden**.

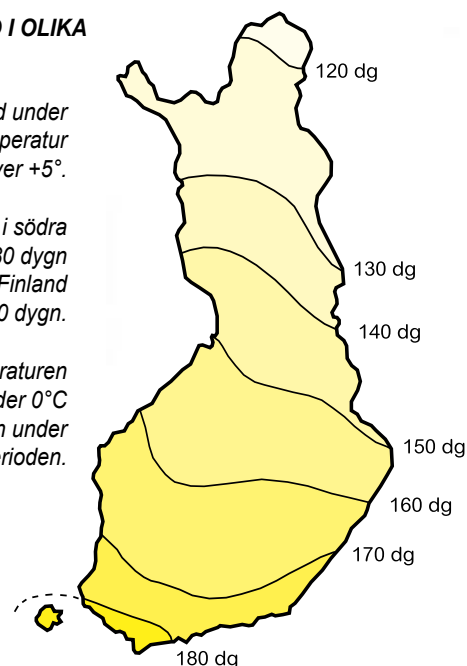
Tack vare Golfströmmen är växtperioden i stora delar av Finland tillräckligt lång för olika odlingsväxter. Växterna får också tillräckligt med solljus. Däremot kan torkan under våren och en riklig nederbörd under hösten förorsaka problem för åkerbruket. Även **frosten** kan skada odlingarna under växtperioden.

VÄXTPERIODENS LÄNGD I OLIKA DELAR AV FINLAND

Växtperioden är den period under året då dygnets medeltemperatur är konstant över +5°.

Växtperiodens längd i södra Finland är ca 150-180 dygn och i norra Finland ca 120-140 dygn.

Frost = temperaturen sjunker under 0°C vid markytan under växtperioden.

Utgivare:
Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
Tel. (09) 586 04624 / information
www.slc.fi

Boktryckeri: Newprint Oy, Reso 9/2013

Illustrering och layout: Libenter Oy, Åbo

Fotografier:
Kankaanpää Jaana: s. 1, 8, 10
Leipätiedotus: s. 1, 5, 14
Moisio Emilia: s. 1
Mustonen Riitta: s. 16
Rosenberg Joel: s. 11
Salonen Kari: s. 7, 13
Suurinkeroinen Seija: s. 1, 6, 13, 14
Turunen Pekka: s. 9
Vuorikari Markku: s. 12, 13

dens nordligaste åkrar Finland!

Jordmånen är den delen av jordklotets yttersta skikt, var växterna växer. Jordmånen består av mineraljordarter och organiska jordarter. Mineraljordarterna har bildats ur berggrunden.

Mineraljordarterna har fått namn enligt storleken på partiklarna i jordmånen. Mineraljordarter är morän, sand, mo, mjäla och lera. **De organiska jordarterna** har bildats av förmultnade växter och andra organiska rester i marken. Organiska jordarter är exempelvis mull, torv, gyttja och dy.

Jordarterna inverkar på jordens odlings-egenskaper. En god åkerjord innehåller en lämplig blandning av mineraljordarter och organiska ämnen. Jordbrukaren kan förbättra jordmånen bördighet genom kalkning, gödsling, lämplig bearbetning och lämpliga odlingsväxter.

Växtförhållandena varierar i olika delar av Finland. Därför är Finland indelat i **odlingszoner**. I södra Finland finns de bästa odlingsområdena för spannmål. Ju längre norrut man åker, desto större del av åkrarna är i vall eller så odlas det foderspannmål.

På åkrarna odlas det även olje- och fiberväxter, hö, potatis, rotfrukter, kål, lök, gurka och andra grönsaker och bär.

Åkrarnas storlek mäts i hektar.
1 ha = 100 x 100 meter.

Fundera på spannmålets väg från jord till bord. Vilka personers arbetsinsatser behövs på vägen?

På häftets sista uppslag får Du svara på liknande frågor. Har Du lärt Dig någonting nytt på vägen?

Lönar det sig att odla brödsäd i Finland?

Finlands klimat är inte det mest lämpade för odling av brödsäd. Frågan är, om finländarna borde ge upp odlingen av brödsäd och köpa säden från länder, där den kan produceras billigare.

Innan man kan besvara frågan är man tvungen att fundera på hur beroende finländarna vill vara av import och hur upphörandet av växtodlingen skulle inverka på sysselsättningen inom den inhemska livsmedelsindustrin och på livet på landsbygden.

Vid krissituationer kan vi inte återgå till egen produktion, om vi inte har skött om våra åkrar. Vi kan inte spara åkrarna på banken för sämre dagar.

Odling av spannmål

Spannmål odlas både till föda för människorna och till foder för djuren. Spannmålets värdefullaste del är dess frö, det vill säga **kornet**. De sädeslag som man odlar i Finland är **korn, havre, vete** och **råg**. Vete- och rågskörden av bästa kvalitet används som brödsäd, likaså en del av korn- och havreskörden.

Den del av råg- och vete-skörden som inte lämpar sig som brödsäd och en stor del av korn- och havreskörden används som foder åt djuren.

I Finland odlar vi både höst- och vårsäd. Höstsäden sås i slutet av sommaren och vårsäden på våren. Höstsäden börjar växa redan på hösten och övervintrar under snötäcket som gröna skott, det vill säga som broddar. Vi odlar sädeslag som är förädlade i Finland och anpassade till vårt klimat.

Vete

Vete är Finlands viktigaste brödsäd. På andra håll i Europa räcker veteskörd- en även till att användas som djurfoder. I Finland odlas både vår- och höst- vete. Det odlas betydligt mera vårvete än höstvete. Man började odla vete i Finland först på 1900-talet. Vetet är en krävande växt som behöver en god jordmån och goda växtförhållanden för att ge en god skörd.

Exempel på användningsändamål: Vetebröd, matlagning

Vetets odlingszoner:
höstvete 1-2,
vårvete 1-4.
I praktiken koncentreras
odlandet till de sydligaste
delarna av Finland.

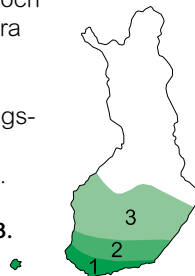

Råg

Rågen har i hundratals år varit ett viktigt brödsädesslag i Finland. Rågen sås på hösten, vanligen i slutet av augusti och den övervintrar som brodd. Rågen skördas då stråna är gyllene gula och kornen tillräckligt torra och hårda. Råg odlas i södra och mellersta Finland.

Exempel på användnings-
ändamål: Rågbröd,
råglingongröt, memma.

Rågens odlingszoner: 1-3.

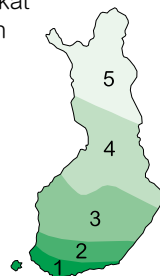
Korn

Kornet är en av jordklotets äldsta odlingsväxter och det mest odlade sädeslaget i Finland. Kornet odlas i hela Finland. Man väljer kornslaget enligt skördens användningsändamål och jordmänen. Kornet sås på våren.

Korn används främst som foder på grund av dess höga proteinhalt. Malt-kornet används som råmaterial till öl- och malttillverkningen. Maltkornet har en låg proteinhalt. Malt är gjort av korn som fått gro och därefter har man avlägsnat grodden och torkat och malt kornen. Malt är en viktig exportprodukt.

Exempel på användnings-
ändamål:
Malt, foder och brödsäd.

Kornets odlingszoner: 1-5.

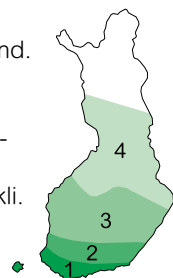

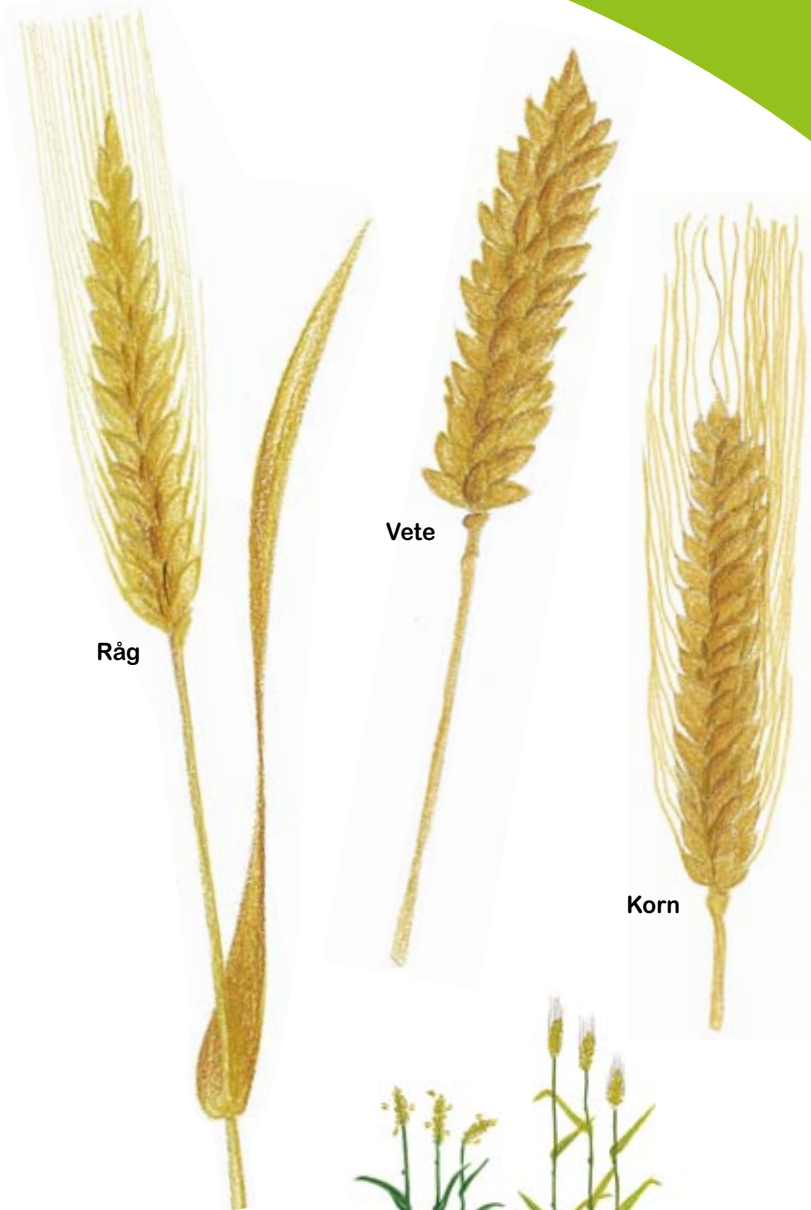
Havre

Havre är ett yngre sädeslag i Finland än korn och råg, men betydligt äldre än vete. Havre är värdefullt som föda både för människor och djur. Havre odlas i hela Finland, men mest i södra och mellersta Finland. Havre sås på våren.

Exempel på användnings-
ändamål:
Människor: Gryn, flingor, kli.
Djur: Foder.

Havrets odlingszoner: 1-4

Skeden i
sädesslagens
utveckling:

Brodd-
skjutning

Be-
stockning

Strå-
tillväxt

Avgång

Mognande

Börja dagen med hemgjord mysli! Den sparsamma tillreder myslin själv.

Basingredienser:

- 1 dl veteflingor
- 1 dl rågflingor
- 1 dl havreflingor
- 1 dl kornflingor
(alternativ 4-korns
flingor)
- 1 dl skalade
solrosfrö
- 2 msk linfrö

Blanda ingredienserna och pigga upp blandningen med egna tillägg. Färska bär, sylt, äpple och andra frukter ger myslin söthet och ersätter sockret.

Du kan äta din mysli med mjölk eller strö det på yoghurt, fil eller surmjölk. Om du tycker om mjuk och grötig mysli så kan du sätta myslin på tallriken kvällen innan och tillsätta en skvätt vatten.

På morgonen väntar dig en tallrik med rågröt som du kan avnjuta på önskat vis.

**Ett gott morgonmål ger dig även
krafter till att läsa läxor!**

Skörd av spannmål

I slutet av växtperioden mognar spannmålsväxternas korn och är då färdiga att skördas. Det är viktigt att man skördar vid rätt tidpunkt, både med tanke på skördens mängd och kvalitet. Man tröskar först de sädesslag som har såtts på hösten. Till sist tröskas havre och vårve. Spannmålspriserna är beroende av kornens vikt, renhet och bakningsegenskaper.

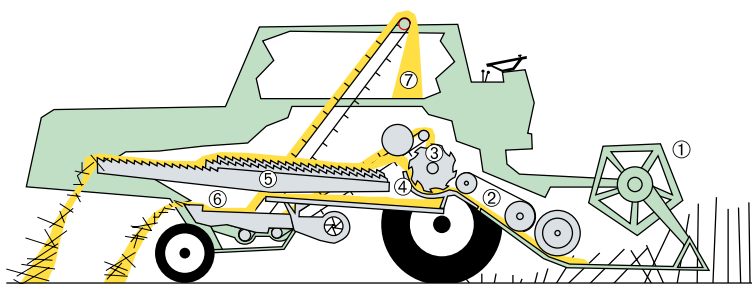
Tröskning

Tröskningen sker maskinellt med en **skördetröska**. Skördetröskan är en dyr och effektiv maskin, som har för snabbat skördandet av spannmål.

Skördetröskan har olika inbyggda funktioner

Den **1** klipper av bestånden och **2** transporterar in säden i trösken. Inne i trösken finns **3, 4, 5** slagor som skiljer kornen från de övriga växtdelarna. Kornen transporteras över **6** ett rensande såll till en **7** behållare. Växtresterna blåser trösken ut på åkern. Från behållaren flyttas säden till en släpvagn. Traktorn transporterar släpvagnen fylld med säd till spannmålstorken.

Efter torkningen är skörden färdig att användas i kvarnar och av bagerier, foderindustrin och mälterier.

Förr i tiden krävde skördearbetet flera personers arbetsinsatser då allt skördearbete utfördes för hand. Numera behövs bara en persons arbetsinsats, det vill säga den som hanterar skördetrösken.

Annat gott från åkern

Potatisen hör till vår basföda. Potatisens smakliga knölar är en del av växtens underjordiska stammar. Potatis odlas på åkerskiften och i köksträdgårdar i hela Finland.

Potatis till försäljning och till industrin odlas främst i västra och södra Finland. I norra Österbotten producerar man utsädespotatis av god kvalitet. Sommarens första nypotatis är tidiga potatisar. De kommer huvudsakligen från de södra kusttrakterna.

Potatisen sätts i maj och skördas i slutet av september. Sättpotatis som fått förgro sätts i drillar i maj och samtidigt gödslas potatisåker. Under sommaren bekämpas ogräs, potatisåkrarna bevattnas och potatisen kupas på nytt. Det betyder att man täcker över potatisen med mera jord för att de nybildade **knölarna** skall vara skyddade från solljus. På grund av solljuset blir knölarna gröna och innehåller då solanin, vilket gör dem oätliga.

På hösten före skördandet klipps bladen av medan knölarna lämnas kvar i marken i ytterligare 1–2 veckor. Under denna tid förbereder sig knölarnas skal på att klara av upptagningens, transportens och lagringens påfrestningar. Potatisen tas vanligen upp i september. Största delen av skörden används som matpotatis.

I Finland odlas flera olika potatissorter för olika ändamål. God potatismos fås av bland annat av **Van Gogh** eller **Asterix**. Till ungsotatis lämpar sig **Rosamunda**. Vid tillverkning av chips använder sig industrin av till exempel **Saturna**, och krispiga pommes frites görs av **Fambo**.

I butikerna är namnen på potatissorterna synliga i hyllan. Matpotatisen bör väljas enligt användningsbehov. Fasta potatissorter, som passar till sallader och soppor, säljs i gröna påsar. Universalsorter som passar till det mesta är förpackade i gula påsar. De röda påsarna innehåller mjöliga potatisar, som lämpar sig till mos.

PRÖVA!

Potatis växer på balkongen i ämbar

Gör några hål i botten på ett ämbar som rymmer 8–10 liter. Fyll dryga halva ämbaret med mylla från butiken, det egna trädgårdslandet eller sandblandad torv. Skaffa utsädespotatis från butiken eller från en bekant potatisodlare. Använd en tidig sort, exempelvis Timo. Lägg potatisarna på fönsterbrädet för att gro. Efter några dagar har groddarna växt ut och blivit några centimeter långa. Då är det dags att lägga dem i ämbaret, ungefär vid 10 cm djup. Håll lite vatten i ämbaret. Vattna mera först när skotten har tagit sig upp över ytan.

Förvara ämbaret inomhus i början, bär ut det först när vädret har blivit varmare. Potatisskotten klarar inte av frost, så kom ihåg att ta in ämbaret om det är fara för frost.

När skotten är ungefär 7 cm långa bör man lägga mer mylla i ämbaret så att endast topparna av skotten är ovanför ytan. Fortsätt lägga till mylla med jämna mellanrum ända tills ämbaret är nästan fullt. Du kan skörda din potatis efter drygt två månader.

FUNDERA PÅ

Industrin förädlar potatisen på olika sätt. I vilka alla produkter ingår potatis? Vilka potatisprodukter köper Din familj?

Ärter

Ärten är en **baljväxt**, som odlas till föda både för människor och för djur. Ärter odlas huvudsakligen i södra och sydvästra Finland. En del av ärtskörden fryses och en del torkas. Tack vare sin höga proteinhalt är ärten verklig kraftmat.

Ärten har en slapp stam. Ärtens blad är 1–3 småbladspår och klängen, som klänger sig fast i andra växter i närheten. De hjälper ärten att hållas upprätt. Ärten skördas med skördetröska.

Ärten har en viktig uppgift som förbättrare av jordmånen. Ärten lämnar rikligt med **kväve** i jorden till förmån för följande odlingsväxt och därför används ärten som förväxt vid bland annat odling av spannmål. Alternering av odlingsväxter är en viktig faktor vid upprätthållandet av åkers bördighet.

Majs

Sockermajsen hör till gräsfamiljen. Det går att odla sockermajs i södra Finlands varma trädgårdar. Av majsen äter man fröna som bildar ett ax. Vanligtvis äter man axen som kokad tillsammans med smält smör, men man kan också äta axen som sådan. Popcorn tillverkas också av majsfrö.

Bovete

Bovete är en ettårig ört. Bovetets frön liknar nötter. Av fröna får man mjöl, som kan användas till bröd och plättar (blinier), eller gryn till gröt och välling. Mjölet innehåller inte gluten och produkter av bovetemjöl kan därför användas av glutenallergiker. Bovete odlas i östra och sydöstra delarna av Finland.

Sockerbeta, andra rotfrukter och bär

I Finland odlas sockerbeta främst i södra Finland i närheten av sockerfabriken. Fabriken levererar sockerbetsfrö till odlaren. Fröna sås med en såningsmaskin. Arbetet kräver noggrannhet för avsikten är att varje frö skall utvecklas till en sockerbeta.

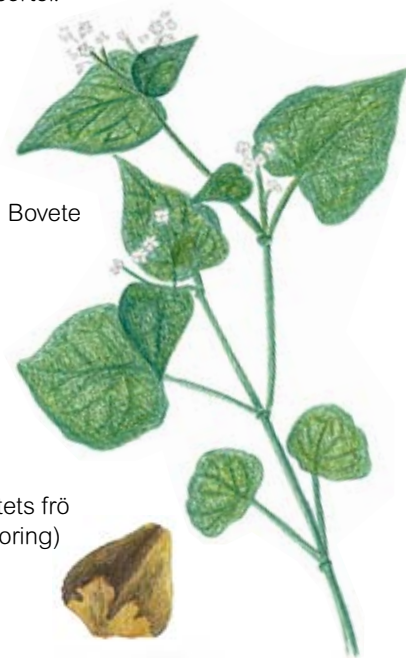
Sockerbetan har en lång växtperiod. Sockerbetan sås tidigt på våren, vanligen i början av maj och den skördas i oktober. Under växtperioden bekämpas ogräs och skadeinsekter. Man tar upp sockerbetan med en maskin som kopplas till traktorn. Man skördar den sockerrika rotfrukten. Av blasten gör man ensilage för boskap.

Av rotfrukterna odlas även kålrötter, morötter, rödbetor och rovor på de finländska åkrarna. Man kan också odla dem i köksträdgårdar. På åkrarna odlas vidare bär, lök, kål och gurka av olika sorter.

Ärtskaft

Ärtbalja

Bovete

Bovetets frö (förstoring)

Majs

Sockerbeta

Purjolök

Frilandsgurka

Gullök

Huvudkål

Rödkål

Blomkål

Kålrabbi

Brysselkål

Jordgubbe

Förälskade morötter!

Olje- och fiberväxter

Finlands viktigaste oljeväxter är **vårraps** och **-ryps**, som odlas i södra delarna av landet. Vårraps går att odla ända till de mellersta delarna av Finland. I södra Finland odlas det även ryps som sås på hösten. Även **solrosor** och **oljelin** odlas i mindre utsträckning.

Av oljeväxternas frö pressas det olja som används i matlagning och som råvara i näringsfetterna. Oljan används också till tekniska ändamål i till exempel kemi- och läkemedelsindustrin. Krosset från pressningen används som djurfoder.

Linnet har traditionellt odlats som **fiberväxt** i Finland. Linnetextilierna är vackra och hållbara. Linodlingen blir allt populärare, fastän odlandet till stora delar är handarbete. En del odlare provar även på att odla fiberhampa och -nässlä.

Blåbärspaj

2 1/2 dl mjölk
25 g jäst
1/4 tsk salt
2 msk honung
1 msk socker
1/2 dl olja
4 dl grahamsmjöl (helkornsvete)
4 dl vetemjöl
1/2 dl potatismjöl
2 dl socker
8–10 dl färska blåbär

Lös upp jätten i ljummen mjölk. Tillsätt salt, socker, honung och olja. Tillsätt mjöl lite i sänder och knåda degen smidig. Täck degen med en duk och låt den jäsa i varmt i en halv timme. Tillsätt lite mjöl och låt degen jäsa ännu en stund.

Avskilj 1/3 av degen till kant. Kavla huvuddelen av degen till en platta och lyft den på en ugnsplåt med bakplåtspapper. Baka stänger av kantdegen och kanta degen så att inte bärens saft rinner på plåten. Låt pajdegen jäsa i 15 minuter.

Blanda socker och potatismjöl först skilt för sig och sedan med blåbären. Bred ut mjölsocker-blåbärblandningen på plåten och grädda i +200°C i 25 minuter. – Ett glas kall mjölk, varm blåbärspaj – NAM!

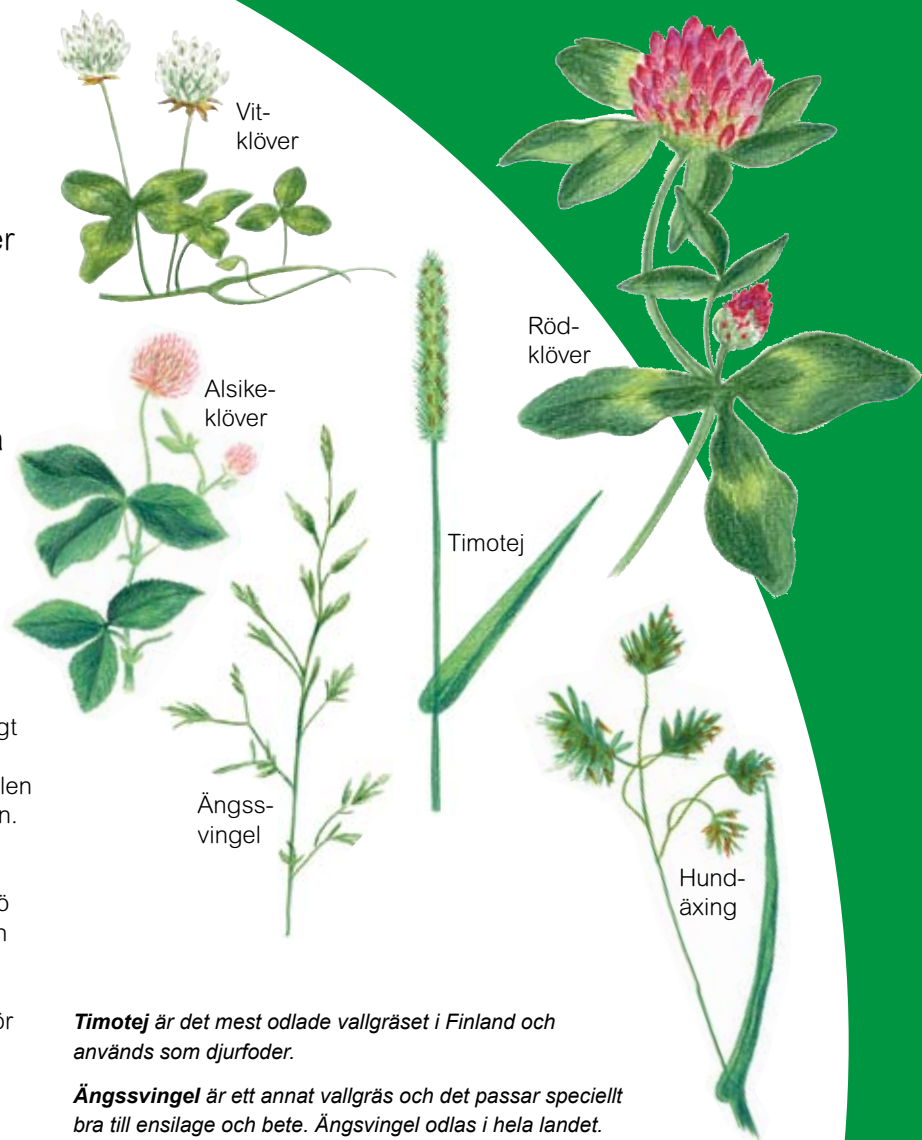

Vall

I Finland odlas vall som foder till kor och biffdjur. Till vallgrödorna hör **vallgräs** och **vallbaljväxter**. Vallodlingen lyckas i hela landet och tack vare vallen kan jordbrukarna idka lönsam boskapsskötsel även i norra Finland.

Vall odlas till **bete**, som korna äter under sommaren. För vinterns behov gör man **ensilage** och **hö**. Vallen är mångårig. Vallen anläggs i allmänhet på ett sädesfält. Vallfröna sås samtidigt med sädesslagen, som skyddar det spirande vallbeståndet. När spannmålen tröskas på hösten, åtföljs den av vallen. Vallen skördas ett år efter sådden. Till ensilage kan man skörda en ung vall 2–3 gånger i året. Vallen skördas till hö då blomställningarna syns. Höskörden bärgas en gång per sommar.

Timotej och ängssvingel odlas även för **utsädesändamål** och skörden tas till vara med en skördetröska.

***Timotej** är det mest odlade vallgräset i Finland och används som djurfoder.*

***Ängssvingel** är ett annat vallgräs och det passar speciellt bra till ensilage och bete. Ängssvingel odlas i hela landet.*

***Hundäxing** passar i likhet med ängssvingeln bra till ensilage och bete. Den trivs även på de torra mineraljordarna i södra Finland.*

***Rödklövern** är vår viktigaste vallbaljväxt. Den odlas i allmänhet blandad med timotej. Av rödklövern fås gott ensilage. Även alsikeklöver och vitklöver odlas som vallväxter.*

Jordförbättring och näringsämnen

Man kan förbättra växternas trivsel på olika sätt. För att åkrarna snabbare skall torka upp **dränerar** man dem. Dikena är oftast så kallade **täckdiken**. Åkrarna omges också av öppna diken som leder vattnet från täckdiken och åkrar till bäckar och sjöar. Torka försvårar tillväxten av potatis, rotfrukter samt bär och det bekämpas genom bevattning. Vidare avvärjer bevattning frostsador.

Genom **kalkning** minskar man på surheten i jordmånen. Svagt växtbestånd och stor förekomst av ogräs, såsom **åkerspärgel** och **höstfibbla**, är tecken på att jordmånen är allt för sur.

Jordbrukaren sköter även om jordmånens näringsbalans genom att gödsla åkrarna. Viktiga näringsämnen är **kväve**, **fosfor**, **kalium** och **kalk** (kalcium). Syftet med gödning är att öka den mängd växnäring som växterna behöver uppta ur jordmånen. Mängden gödsel är beroende av vilken gröda man odlar, hur stor skörd man vill ha och hur mycket växnäring det redan finns i jordmånen.

Som **gödsel** används både mineralgödsel och organiskt gödsel såsom stallgödsel, slam, aska och kompost. De organiska gödselmedlen är effektiva och mångsidiga. Vid hantering av gödselmedel skall man vara extra försiktig. Man får reda på hur mycket växnäring jordmånen innehåller genom en **markkartering**. Markkartering utförs med 4–5 års mellanrum och utgående från undersökningen beräknar man hur mycket man skall gödsla och kalka olika åkerskiften.

Friskt utsäde, friska växter

Utsäde utgör grunden i växtodling. Utsädet som finns till salu kontrolleras noggrant. Utsädet har både kvalitativa och genetiska egenskaper.

Kvalitativa egenskaper är till exempel grobarhet samt renhet och på dessa inverkar växt-, skörde- och lagringsförhållandena.

Genetiska egenskaper är till exempel avkastning, tillväxthastighet, resistens mot växtsjukdomar och skadeinsekter samt väderbeständighet. De genetiska egenskaperna förbättras genom växtförädling, var målet är att ta fram sorter med god avkastning.

Genom att olika år odla olika grödor minskar man risken för växtsjukdomar och skadeinsekter, samtidigt som jordmånens struktur förbättras. **Alternering** av rotfrukter, grönsaker, spannmål samt **träda** är en naturlig del av ekologisk (eko) odling. Syftet med alterneringen är att skapa ett stängt näringslopp samt bekämpa ogräs, växtsjukdomar och skadeinsekter utan användning av kemiska medel.

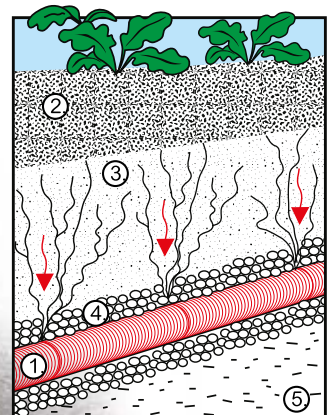

Eko, vad är det?

Eko är en förkortning av ordet ekologisk. Ordet beskriver ekologisk produktion var jordbrukaren strävar efter att odla växter, föda upp djur samt tillverka livsmedel så naturligt som möjligt. Ekoprodukter som får köpas i butikerna har producerats på ekogårdar. Ekoprodukter känner Du igen på märket bredvid.

Tack vare täckdiken torkar marken snabbt upp efter nederbörd.

1. täckdikningsrör
2. matmylla
3. fylljord
4. grus
5. alv

Bearbetning och sådd

Plöjning med fyrbladig plog

Man behöver maskiner vid odling av olika lantbruksgrödor. **Traktorn** används både som arbetsmaskin och kraftkälla. Den moderna traktorn är utrustad med såväl effektiv dieselmotor, säkerhetshytt som mångsidig hydraulik. Bogserbara arbetsmaskiner eller släpvagnar fästs i traktorns dragkrok, medan mindre såmaskiner och harvar fästs i traktorns lyftanordningar.

Höstplöjning

På hösten efter skördetiden brukar jordbrukaren **plöja** åkrarna. Vid plöjning vänds jordens ytskikt upp och ner med hjälp av en **plog**. Med hjälp av plöjningen bekämpar man ogräs och skadeinsekter, då frön, rötter och puppor begravs under jorden. Åkrarna som plöjts fryser lättare än en oplöjd åker.

På senare tid har man börjat ersätta höstplöjningen med annan bearbetning eller med direktsådd på obearbetad åker. Genom att lämna kvar växttacket på åkrarna om hösten, förhindrar man att växtnäringen sköljs ur jordmånen.

Beredning av såbädd med fjäderharv

Vårbearbetning och sådd

Före sådden bearbetas åkern med hjälp av **harv** och **fräs**. För olika jordarter och odlingsväxter passar olika harvar. Harvens pinnar och rullar slår sönder jordkakorna till lämplig storlek. Med hjälp av harven jämnar man ut såbädden.

Sådd med bogserbar kombisåmaskin

Åkrarna **sås** nuförtiden med såmaskiner, vanligen med en kombisåmaskin. Frön och gödsel sprids samtidigt i jordmånen på rätt djup. Efter sådden vältar man åkern så att den jämnas och packas för att hålla fukt. Då sådden är avklarad, är vårregnen välkomna.

Hittar Du din plats i från jord till bord -kedjan?

Då en ungdom har hittat ett arbete som hon kan försörja sig med, har hon funnit sitt **levebröd**.

I från jord till bord -kedjan finner Du flera intressanta arbetsmöjligheter.

Fundera i grupp:

- Vad gör var och en yrkesmänniska under sin arbetsdag?
- Vilka maskiner och apparater använder hon i sitt arbete?
- Hurdana människor träffar hon under sin arbetsdag?
- Hurdan yrkesutbildning har hon? Vilka hobbyn och karaktärsdrag stöder hennes yrkesval?

Listan på yrkesbeteckningar är inte komplett. Men den ger en bild av yrkesmångfalden, var såväl den adb-intresserade som naturvänner finner sin plats. Växtodling erbjuder intressanta möjligheter även för andra än de egentliga jordbrukarna.

Exempel på arbetsuppgifter:

Lantbrukare, mekaniker, maskiningenjör, kemist, adb-programmerare, odlingsrådgivare, livsmedelsarbetare, exportförsäljare, meteorolog, marknadsföringsassistent, bagare, lastbilsförare, mjölnare, hushållslärare, tekstildesignare, agronom, produktchef, laborant, botanist, smed osv.

Exempel på branscher:

Växtförädling, maskinindustrin, livsmedelsindustri, markkartering, transport, partihandel, minuthandel, vådertjänst, textilindustrin, marknadsföring, reklam, export, planering av adb-program, undervisning osv.

Vilket yrke skulle passa Dig? Motivera ditt val!

Yrke / bransch

intresserar mig för att

Testa dina kunskaper!

1. Vad menas med växtperiod?

---

2. Varför tröskar man?

---

3. Vad betyder frost?

---

4. Varför plöjer man efter skörden?

---

5. Av vilket spannmål tillverkar man popcorn?

---

6. Vilken viktig växt växer ur en knöl?

---

7. Vilken av följande grödor är vallväxt?

a. Timotej   b. Potatis   c. Ryps

---

8. Varifrån härstammar förkortningen "eko"?

---

9. Under vilken årstid sår man råg?

---

10. Varför skall man gödsla åkrar?

Hur många poäng fick Du?

Svar:

1. Den period under året då dygnets medeltemperatur är konstant över +5°
2. Man tar tillvara kornen 3. Temperaturen sjunker under 0°C under växtpe-
rioden 4. Bekämpar ogräs och skadeinsekter 5. Majs 6. Potatis 7. a. Timotej
8. Från ordet ekologiskt 9. Hösten 10. Förbättrar åkrarnas näringsbalans

Från jord till bord

Det finns ungefär 61 500 gårdar i Finland. Den finländska landsbygden är vacker under alla årstider. Bondgården är först och främst jordbrukarfamiljens arbetsplats och har därtill en vidare betydelse för landsbygden.

Jordbrukaren är medveten om sitt ansvar för såväl gångna tider som för framtiden: landskapsvård, vattenskydd och kulturmiljöer.

Landsbygden har stor betydelse även för flera stadsbor som skyndar ut till sina stugor under semestrar och veckoslut.

Under sommarlovet har även Du en bra möjlighet att bekanta dig med växtodling och andra arbeten på gårdarna. Fråga modigt om lov att besöka någon bondgård, om inte din familj har sedan tidigare kontakt med jordbrukare.

Vi ses på landsbygden!

Häftet kan beställas från SLC:s centralkansli per e-post info@slc.fi eller tel. (09) 586 0460 och av landskapsförbunden (se slc.fi).

Svenska lantbruksproducenternas
centralförbund SLC r.f.